

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 13, 4/2021

PÖYTÄKIRJA

Aika 9.12.2021 klo 12:30 – 15:15

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Teams-kokous)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(Eero Lehtonen, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto, emeritus)

~~Raimo Tuominen~~, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petra Sipilä, Turun yliopisto)

~~Esa Hohtola~~, Oulun yliopisto, emeritus: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Joni Mäki, Oulun yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj, emerita: teollisuus
(~~Jukka Puoliväli~~, Charles River DRS Finland)

Emrah Yatkin, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet

(Niina Kemppinen, Helsingin yliopisto)

Anna Meller, Helsingin yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Lasse Saloranta, Orion Oyj)

~~Heidi Kivekäs~~, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(Tiina Palomäki, Fimea)

~~Matti Viluksela~~, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(~~Teija Oinonen~~, Orion Oyj)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(Satu Mering, Experimentica Oy)

Paula Hirsjärvi: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(~~Saara Reiman~~)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Eila Kaliste, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Tiina Pullola, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies, pysyvä asiantuntija, Ruokavirasto

~~Satu Raussi~~, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Dario Greco, Tampereen yliopisto, FHAIVE 13.30 lähtien (kohta 5).

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Sovittiin kohtien 4 ja 5 käsittely alkavan sitten, kun Dario Greco mukana. Kohta 6 siirtyy aiemmaksi.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana TOKES-työtilassa. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

Tiina Pullola kertoi marraskuussa pidetyn EU-jäsenmaiden yhteyspisteiden kokouksen kuulumiset:

- Hyväksyttiin kaksi uutta ohjeistusta, jotka käännetään ensi vuonna, eläinkokeiden yleistajuisten tiivistelmien tekoa ohjeistava sekä geenimuunnettuihin eläimiin liittyvä ohjeistus.
- Koe-eläindirektiivin liitteitä päivitetään liitteiden III (eläinten pitovaatimukset, täydentynee pääjalkaisia ja seeprakaloja koskevilla vaatimuksilla) ja IV (eläinten lopetus, täydentynee pääjalkaisia koskien sekä seeprakalojen nopean jäädytyksen osalta, jyrksijöiden osalta inerttien kaasujen käyttö poistuu). Näistä tulossa kysely jäsenmaille ja sidosryhmille.
- Komissio on aloittanut tuotantoeläinten hyvinvoinnin lainsäädännön uudistuksen. Tavoitteena on antaa komission ehdotus lainsäädännön kehittämiseksi vuoden 2023 lopussa. Mukana uudistuksessa on eläinten kuljetusasetus, joka koskee myös koe-eläimiä. Näiden osalta selvitettävänä on muun muassa kysymys siitä, kuinka terveydellisen laadun vuoksi erityisesti suojattavien eläinten kuljetusvaatimukset tulisi ottaa huomioon. Komissio toivoo näkemyksiä siitä, onko nykyisessä lainsäädännössä ongelmia ja mitä pitäisi ottaa huomioon. Todettiin Suomen osalta, että barrieriolosuhteista peräisin olevien minisikojen kuljetusaikaa koskevat säännökset ovat haastavia pitkien kuljetusmatkojen takia. Kuljettajien pätevyys tulisi varmistaa. Komission julkinen kuuleminen on auki 24.1.2022 saakka, jossa voi kommentoida vapaan palautteen kentässä:
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12950-Animal-welfare-revision-of-EU-legislation/public-consultation_en
- Hankearviointien yhtenäisyyttä tulee kehittää. Komissio toivoo uusien sähköisten kurssien hyödyntämistä hankearvioijien koulutuksessa. Pohdinnassa on järjestää road show -tapahtumia teemaan liittyen.
- Komissio aloittaa apinoiden käytön kehittymistä koskevan selvityksen direktiivin vaatimusten mukaisesti. Apinoiden käyttö lisääntyi 2015-2018, suurin osa käytetyistä oli makakeja ja kaikki ovat olleet vähintään F1-sukupolvea laitoksessa syntyneinä. Luonnosta ei ole pyydystetty apinoita tutkimuskäyttöön.

4. Vasta-aineiden tuotanto ja käyttö EU-suositusten valossa -seminaari: keskustelu annista ja jatkotoimenpiteet
TOKES järjesti 21.10.2021 seminaarin: Vasta-aineiden tuotanto ja käyttö EU-suositusten valossa, puhujina Susanna Louhimies EU Komissiosta sekä vasta-aineita käyttäviä tutkijoita. Esityksistä kävi ilmi vasta-aineiden laaja käyttö tutkimuksessa ja diagnostiikassa sekä ei-eläinperäisten vasta-aineiden käyttöön siirtymiseen liittyvät vaikeudet.

Pohdittiin tavoitteena olevaa vasta-ainestrategiaa, jolla edistää ei-eläinperäisten vasta-aineiden käyttöä. Tutkijoiden käytössä olevien vasta-aineiden toimiminen on varmistettu ja optimoitu, ja näiden vaihtaminen uusiin on hyvin työlästä käytön suuresta määrästä johtuen. Tutkijat hankkivat vasta-aineensa kaupallisilta tuottajilta, ja saatavana on sekä eläimillä että muulla tavoin tuotettuja vasta-aineita. Vasta-aineiden valinta tapahtuu tutkimusjulkaisuista saadun tiedon perusteella siitä, kuinka hyvin ne toimivat ao tutkimuksessa. Todettiin eläinperäisten vasta-aineiden tuottamisen jatkuvan, jos niitä kysytään. Tutkijoiden tulisi tuntea EU:n tavoite siirtyä ei-eläinperäisiin vasta-aineisiin ja ottaa tämä huomioon uusia vasta-aineita hankkiessaan, etsien ja kysyen tuottajilta erityisesti muuten kuin eläimillä tuotettuja vasta-aineita. TOKESin tai tulevan 3R-keskuksen roolina voisi olla tiedottaminen tavoitteesta koulutusten ja muiden keinojen avulla.

5. FHAIVE tutuksi

FHAIVEn johtaja Dario Greco esitteli: Tampereen yliopistossa toimii nyt FHAIVE (Finnish Hub for Development and Validation of Integrated Approaches, jossa ovat yhdistettynä aiemman FICAMin toiminta sekä aiemman Greco-laboratorion bioinformatiikan ja laskennalliset osaaminen ja palvelut. Yksikön johtaja Dario Greco esitteli toimintaa. Tavoitteena on yhdistää erilaisin tavoin saatua tietoa, kehittäen ja validoiden integroituja menetelmiä, lähestymistapoja ja testausstrategiota (IATA).

6. 3R-periaatteen edistäminen

Vuoden 2021 toiminta toteutui pääosin suunnitelman mukaisesti.

- Koulutuksina järjestettiin *In Vitro* Models -kurssi Tampereella. 3R-ryhmä järjesti FIN3R-keskuksen nimissä seeprakalojen nukutusta, kivunpoistoa ja lopettamista koskevan webinaarin, jota seurasi 166 osallistujaa.
- Webinaarit ja seminaari: Suomalaiset saavat seurata Karolinska Instituutin koe-eläinalan webinaarisarjaa 3R-rahoituksen turvin. 3R-ryhmä oli mukana järjestämässä pohjoismaista 3R-webinaaria, joka oli toukokuussa, osallistujia noin 200. Lisäksi 3R-ryhmäläiset olivat mukana järjestämässä Fincopan seminaareja (2 kpl).

- FinLAS ry:n hanke koe-eläinkurssien harmonisoinniksi ja digitalisoinniksi yhdessä Helsingin yliopiston Neurotieteen maisteriohjelman kanssa valmistuu vuoden 2021 aikana. Vuonna 2021 raportoitiin vuoden 2020 aikana tehty työ, jota Maa- ja metsätalousministeriön 3R-rahoitus tuki 18 300 eurolla. Jatkohankkeena tuotetaan 3R-rahoituksella (20 000 euroa) lisää lajikohtaisia moduuleja.
- 3R-ryhmä valmisteli suomalaisen 3R-keskuksen (FIN3R) toiminnan aloittamista, laati keskuksen nettisivut ja valitsi logon. Keskus toimii Maa- ja metsätalousministeriön 3R-rahoituksella. FHAIVE toimii keskuksen koordinaattorina. 3R-ryhmä ehdotti, että 3R-keskuksella on ohjausryhmä sisältäen kaikkien 3R:n asiantuntijoita, joista koordinaattori ehdottaa puheenjohtajan ja osan jäsenistä, ja osa valitaan TOKESin avoimen kutsun perusteella. TOKES hyväksyy ohjausryhmän jäsenet ja keskuksen toimintasuunnitelman ja raportin sekä seuraa keskuksen toimintaa.
- Tuula Heinonen vastaa Tampereen yliopiston puolesta vuoden 2021 raportin laatimisesta Maa- ja metsätalousministeriölle. Vuoden 2022 toimintasuunnitelman tekemisestä Maa- ja metsätalousministeriölle Tampereen yliopiston puolesta vastaa Dario Greco.
- Nettisivun englanninkielinen versio on pientä viilausta vailla lopullinen. Suomenkielinen päivitetään vastaamaan englanninkielistä. Ruotsinkielisestä tulee lyhennelmä. Nettisivujen tuottamisesta aiheutui suunniteltua enemmän kustannuksia 1960 euroa + arvonlisävero.

Keskustelussa pohdittiin 3R-keskuksen rakennetta ja erityisesti TOKESin roolia 3R-keskuksen toiminnassa. Todettiin suunnitelman olevan vielä keskeneräinen. 3R-ryhmää pyydettiin laatimaan yksityiskohtainen ehdotus yhdessä Dario Grecon kanssa seuraavaan kokoukseen.

3R-ryhmä jatkaa valmistelua koordinaattorin kanssa, kunnes ohjausryhmä on valittu.

Hyväksyttiin vuoden 2021 rahoituksesta maksettavaksi 3R-keskuksen nettisivujen tekemiseen liittyvä lisäkustannus 1960 euroa + arvonlisävero (rakenne englanti ja suomi: uusi alasivu 10 tuntia 700 euroa, sisältölisäys englanti ja suomi 700 euroa ja projektijohto ja koordinointi 560 euroa).

7. Hyönteiset koe-eläiminä -lausuma: Hyönteisten kasvatusta ja käyttöä Suomessa

TOKESin valmisteleva lausuma hyönteisten käytöstä koe-eläiminä lähetettiin Tuotantoeläinten hyvinvoinnin ja Seura- ja harraste-eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnille ehdotuksena yhteiseksi lausumaksi. Molemmat ovat halukkaita osallistumaan, mutta toivovat lausuman rakennetta muutettavan siten, että aluksi on yhteinen, yleinen osa ja

sitten kunkin neuvottelukunnan osiot. Puheenjohtaja ja sihteeri ovat muokanneet rakenteen toivetta vastaavaksi ja lähettäneet sen neuvottelukunnille täydennettäväksi.

8. Muut asiat

EMAn hanke tukee 3R-menetelmien kehitystä regulatorisessa ympäristössä. [EMA implements new measures to minimise animal testing during medicines development | European Medicines Agency \(europa.eu\)](#)

Asian käsittely siirrettiin aikapulan vuoksi seuraavaan kokoukseen.

9. Tiedoksi

- [Eläinten hyvinvointilaki -lakiesitys](#) lausunnolla:
- EU Komissio: Eläinten hyvinvoinnista auki [julkinen kuuleminen](#), joka on auki 15.10.2021 – 21.1.2022
- [Euroopan parlamentin päätöslauselma](#) 16. syyskuuta 2021 suunnitelmista ja toimista, joilla vauhditetaan siirtymistä innovointiin ilman eläinten käyttöä tutkimuksessa, lakisääteisessä testauksessa ja koulutuksessa ((2021/2784(RSP))

10. Seuraavat kokoukset

8.2.2022 klo 12.30–15.30 etänä

19.4.2022 klo 12.30–15.30

6.6.2022 klo 12.30–15.30

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.15.